

BEGL - Biblioteca escolar i gust per llegir

Mòdul 2. L'hàbit de llegir

Introducció

Durant les darreres dècades han proliferat els estudis i enquestes sobre els hàbits lectors de la població per tal d'observar-ne l'evolució de les pràctiques lectores. L'assoliment de l'alfabetització bàsica de tota la població i l'augment del llindar de l'edat de l'escolarització obligatòria han fet que la societat es plantegi la necessitat d'incorporar nous objectius per continuar progressant en la tasca alfabetitzadora. Un d'aquests nous objectius, que s'incorpora al nostre país en la dècada dels vuitanta, és la voluntat d'incidir en els hàbits lectors dels ciutadans a través de la promoció de la lectura. Per aquest motiu, les institucions han sentit la necessitat de saber la incidència dels avenços alfabetitzadors en les pràctiques de consum cultural ciutadanes. Els resultats, però, de la majoria d'enquestes sobre lectura no han estat tan positius com s'esperava; la lectura obligatòria trimestral i l'augment dels anys d'escolarització no han fet que la majoria de la població incorpori l'hàbit de llegir en la seva vida quotidiana. Cal, doncs, afinar la intervenció i planificar estratègies que permetin generalitzar l'activitat lectora.

Incidir en el gust per la lectura i, per tant, en els hàbits lectors d'infants i joves, però, no només té a veure amb l'extensió social de la lectura com un clar avenç en el procés alfabetitzador sinó que contribueix, de manera implícita, en la formació del lector literari i en seva la capacitat interpretativa. Amb la promoció de la lectura literària es pretén que els infants i joves sentin plaer per aquesta activitat, la integrin en les seves vides i llegeixin de manera regular. Aquesta regularitat fa ampliar el bagatge de lectures, cosa que contribueix a l'augment dels referents literaris; això permet augmentar la competència com a lector literari en poder contrastar i formar-se criteris per afinar el gust cap als productes de ficció.

Si bé ambdós eixos -educació literària i promoció de la lectura- necessiten diferents objectius i estratègies per ser duts a terme amb eficàcia i precisió, la recerca sobre aquest àmbit mostra que es retroalimenten molt més del que pugui semblar. Els mateixos estudis PISA mostren com els nivells elevats de comprensió de textos es relacionen amb subjectes que llegeixen llibres extensos i de ficció; Reyes, a la seva tesi doctoral [La formació literària a primària. Impacte d'una intervenció educativa en l'evolució de respostes lectores](#), dirigida per Mireia Manresa, mostra com els nens, a mesura que van llegint llibres, els utilitzen com a punt de referència per comprendre i poder parlar sobre altres textos. I encara un altre estudi del nostre context educatiu (Manresa, 2009) mostra que els alumnes més lectors utilitzen arguments més variats i sofisticats per referir-se als textos que han llegit, la qual cosa fa que siguin més conscients del que llegeixen.

No entrarem, aquí, en les estratègies específiques de formació literària, però sí que partirem d'aquesta idea que promoure el gust per la lectura contribueix a estendre l'activitat lectora en la vida quotidiana dels individus, d'una banda, i també a fer progressar en la capacitat de comprendre i d'interpretar textos literaris gràcies a l'adquisició d'experiència lectora. Partir de les dues funcions, la social i la formativa, de la integració dels hàbits lectors en les rutines escolars contribueix, doncs, a optimitzar un espai que tradicionalment s'ha mantingut al marge dels objectius d'aprenentatge literari.

Partirem d'aquesta premissa per enfocar aquest mòdul sobre hàbits lectors dels infants i joves però també de la idea que, per planificar intervencions educatives que pretenguin incidir en la construcció d'hàbits de lectura, cal partir de la base de les experiències de lectura prèvia dels infants i joves que tenim a les aules. Els seus hàbits de lectura en el temps extraescolar, les habilitats prèvies que

desenvolupen segons els textos que llegeixen i el seu entorn cultural, ofereixen una informació clau per afrontar la tasca de promoure el gust per llegir des de les aules. Al cap i a la fi, és un objectiu que ha de transcendir l'entorn acadèmic.

Objectius

- Definir l'hàbit lector
- Conèixer les principals característiques dels hàbits lectors literaris d'infants i joves
- Saber quines conseqüències tenen determinades intervencions educatives sobre els hàbits de lectura
- Conèixer els diferents perfils lectors per tal de poder precisar la intervenció educativa
- Definir les principals línies d'actuació per atendre la construcció de l'hàbit de llegir a les aules.

Temes

- [Tema 1](#): L'hàbit de llegir
- [Tema 2](#): La influència de l'entorn
- [Tema 3](#): Perfils de lectors
- [Tema 4](#): La construcció de l'hàbit lector